



Don Giovanni gaat met zijn pistool om als een gepatenteerde maffioso. © Charles Duprat

Ivo Van Hove houdt ‘Don Giovanni’ ultrastrak

Gevangen in de eigen mythe

In Ivo Van Hoves ‘Don Giovanni’ woekert de brutaliteit vanbinnen. Zijn uitgebeende versie oogt neo-klassiek. Wat ze ontmaskert, zijn de slinkse wegen van een dwangmatig verleider.

GEERT VAN DER SPEETEN

Het loopt lekker, zo blijft Don Giovanni maar herhalen tijdens zijn montere veroveringstocht op vrouwelijk schoon. Waarop zijn dienaar en handlager Leporello prompt de reality-check maakt: dit gaat juist goed fout.

Het zijn niet toevallig dit soort details die je opvallen in Ivo Van Hoves nieuwe enscenering in Parijs. Ze is vormelijk afstandelijk, maar ook helder en scherp uitgelijnd. Een radicale nieuwe visie, met veel slimmigheden en scenische liflafjes, wordt hier niet opgediept. Verwacht ook geen feest van brutaliteit dat hertaald is naar een herkenbaar biotoop, zoals Michael Haneke dat deed voor zijn Parijse *Don Giovanni*. De Oostenrijkse cineast situeerde Mozarts opera in het nachtelijk hoofdkwartier van

een zakenman zonder scrupules.

Het beeld waarop deze *Don Giovanni* scherpstelt is niet dat van de frivole rebel of libertijn. We kijken binnen in een kil universum dat door de onverbeterlijke schuinsmarcheerder gedemoniseerd en geterroriseerd wordt. Van Hove portretteert hem als een cynische, pathologische verleider die vooral in zijn eigen praatjes gelooft. Een obsessieel opschepper, gevangen in zijn eigen mythe.

Komt hij écht aan *mille e tre* zoals in Leporello's beroemde catalogusaria: de duizend en drie gebroken harten in Spanje alleen al? Deze snoever in maatpak, gespeeld door Etienne Dupuis die de revolver achteloos in zijn broekriem houdt zoals een gepatenteerde maffioso, is vooral een loser. Zijn perversiteit, zo toont Van Hove, schuilt in zijn onbewogenheid.

Donkere kamers

Deze Parijse *Don Giovanni* maakt, met de *Boris Godounov* van vorig seizoen, deel uit van een tweeluik. Van Hove fileert daar in vooral de dwalingen en kwalijke gevolgen van machtsmisbruik. Ook het hoofdpersonage van Don Giovanni gaat er zich aan te buiten. Hij wordt hier de 21ste eeuw binnengeloodst: die van #MeToo en het grensoverschrijdend gedrag, waar alleen een zichzelf overschattende snoeshaan nog

mee denkt weg te komen.

Het decor van Jan Versweyveld is behoorlijk exuberant. Een stenen labyrint, een kluwen van trappen, doorsteekjes en gaanderijen, roept de kerkers van Piranesi, de doolhoven van Escher en de ijzig lege pleinen van De Chirico op. Het bühnebeeld staat symbool voor de donkere kamers van de ziel. Maar het leent zich ook perfect voor het kluwen van listen, luistervinkmomenten en verstoppertje spelen waar Don Giovanni een patent op heeft. Hij speelt in dit verhaal de onbewogen beweging: de wereld draait rond hem, zonder dat hij er zelf door geraakt wordt.

Het valt op hoe Van Hove de meest duizelingwekkende momenten in de actie – nog opgezweept door Mozarts turbulenties – op toneel toch weet te vertragen. Het ensemble in het tweede bedrijf waarbij Leporello ontmaskerd wordt in de kleren van de

Deze snoever in maatpak is vooral een loser. Zijn perversiteit, zo toont Van Hove, schuilt in zijn onbewogenheid

Don, voltrekt zich haast in slow motion.

Naar zijn grote voorbeeld Patrice Chéreau boetseert Van Hove alle personages tot echte karakters. Don Ottavio (Stanislas de Barbeyrac), vaak voorgesteld als een treurwilg die de mooiste aria's wegkaapt, krijgt profiel als baken van *law and order*. In Masetto (Mikhail Timoshenko) broeit al iets van de aanstormende revolutie tegen adellijk gezag en willekeur: als hij zijn maten optrommelt, gaan de vuisten ostentatief omhoog. Ook de standvastige Donna Anna (prachtrol voor Jacquelyn Wagner) en de wankelmoedige Donna Elvira (Nicole Car op hoge hakken) zijn geportretteerd met een mix van tederheid en gedecideerdheid.

In de deconfiture van de finale staat Don Giovanni een echte hellevaart te wachten. Trefzeker worden daarvoor videobeelden ingezet. Maar het eindbeeld toont een glimp van hoop: de verstikkende grijze bunkers van het toneelbeeld transformeren tot een kleurrijke bewoonde wereld. Na de vloed aan mineurtonen, kweik gestuurd door dirigent Philippe Jordan, keert het evenwicht terug.

‘Don Giovanni’. Gezien in Opéra National de Paris, 16/6. Tot 13/7 in Palais Garnier. Op 21/6 live in de UGC-cinema's van Brussel, Antwerpen, Mechelen en Turnhout.
★★★★☆